

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Τροποποιημένη πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+)»

[COM(2020) 447 — 2018-206-COD]

(2020/C 429/31)

Γενικός εισηγητής: ο κ. **Krzysztof BALON**

Γενικός συνεισηγητής: ο κ. **Carlos Manuel TRINDADE**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 17.6.2020 Συμβούλιο, 9.6.2020
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Απόφαση του Προεδρείου	9.6.2020
Αρμόδιο τμήμα	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	18.9.2020
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	554
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	215/0/6

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η οικονομία, η αγορά εργασίας, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και τα συστήματα υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρέθηκαν αντιμέτωπα με πρωτοφανείς και βαθείς κλυδωνισμούς ως αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19. Η πανδημία θέτει πολυάριθμες και τεράστιες κοινωνικές προκλήσεις, όπως η επιδείνωση των ανισοτήτων και η ραγδαία άνοδος της φτώχειας λόγω της απώλειας θέσεων εργασίας και της αναμενόμενης αύξησης του κοινωνικού και εργασιακού αποκλεισμού των ευάλωτων ομάδων. Μια Ευρώπη που επιθυμεί να παραμείνει ανταγωνιστική στην παγκόσμια οικονομία και να προστατεύσει, να τηρήσει και να εφαρμόσει τις αρχές του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ) πρέπει να ευθυγραμμίσει σωστά τις οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές της, ιδίως σε περιόδους κρίσης. Για να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις, η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει κατάλληλη δράση, μεταξύ άλλων όσον αφορά το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο(ΠΔΠ) συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+).

1.2. Κατά το στάδιο της ανάκαμψης, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η συνεπής χρήση των διαφόρων ευρωπαϊκών ταμείων, προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός των παρεμβάσεων σε εθνικό επίπεδο. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ τάσσεται σθεναρά υπέρ της δυνατότητας συγχρηματοδότησης του ΕΚΤ+ με τη χρήση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF). Επιπλέον, η χρήση του ΕΚΤ+ για τη χρηματοδότηση δράσεων με σκοπό τη στήριξη του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού θα πρέπει να εστιαστεί στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων, δράσεις συμπληρωματικές προς τα άλλα ευρωπαϊκά ταμεία στο πλαίσιο του ΠΔΠ και προς τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

1.3. Ο κανονισμός για το ΕΚΤ+ δεν προβλέπει επαρκή χρηματοδότηση για την κάλυψη των αναγκών της πολιτικής κοινωνικής συνοχής. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ τάσσεται σθεναρά κατά της μείωσης του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου που προβλέπεται για το ΕΚΤ+ κατά την περίοδο 2021-2027. Ο μηχανισμός υποχρεωτικής ανακατανομής πόρων από το ΕΚΤ+ και/ή το ΕΤΠΑ στο Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης θα πρέπει να καταργηθεί. Τα ποσοστά συγχρηματοδότησης από το τρέχον ΠΔΠ θα πρέπει να διατηρηθούν.

1.4. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει το αίτημα που διατύπωσε στην προηγούμενη γνωμοδότησή της για τη διάθεση του 30 % του συνόλου των πόρων που προορίζονται για την πολιτική οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στο ΕΚΤ+ και, επιπλέον, για τη διάθεση του 30 % των υφιστάμενων πόρων του ΕΚΤ+ σε μέτρα κοινωνικής ένταξης. Δεδομένου ότι η τροποποιημένη πρόταση προβλέπει τη διάθεση του 5 % των πόρων για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, το αίτημα αυτό είναι το απολύτως ελάχιστο αναγκαίο. Ταυτόχρονα, η ΕΟΚΕ στηρίζει την αύξηση του ελάχιστου κονδυλίου για την ένταξη των νέων που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (ΕΑΕΚ) στο 15 % τα υψηλότερα ποσοστά ΕΑΕΚ για τις γυναίκες σε ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ θα πρέπει να ληφθούν υπόψη με ειδική κατανομή της χρηματοδότησης.

1.5. Δεδομένου του ρόλου του ΕΚΤ+ στην εφαρμογή του ΕΠΚΔ, η ΕΟΚΕ καλεί μετ' επιτάσεως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο επαρκέστερης παρακολούθησης της κοινωνικής κατάστασης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, με τη συμπερίληψη καταλόγου συμφωνημένων δεικτών που θα είναι σε θέση να παρέχουν αξιόπιστες και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις κοινωνικές εξελίξεις στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ θα καταρτίσει τη δική της πρόταση σχετικά με έναν τέτοιο κατάλογο στο γγγύς μέλλον.

1.6. Αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο της κοινωνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων κοινωνικών υπηρεσιών, στην κοινωνική διάσταση της ΕΕ και στον θεμελιώδη ρόλο της σε περιόδους κρίσης και ανάκαμψης, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει το αίτημα που διατύπωσε στην προηγούμενη γνωμοδότησή της ⁽¹⁾, ότι θα πρέπει να καταστεί ειδικός αυτόνομος στόχος στο πλαίσιο του ΕΚΤ+ η στήριξη της δράσης για την κοινωνική οικονομία, συμπεριλαμβανομένων των μη κερδοσκοπικών οργανισμών που παρέχουν στήριξη και υπηρεσίες στους πολίτες.

1.7. Στην περίπτωση της χρήσης του ΕΚΤ+ για τη συγχρηματοδότηση κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ο κανονισμός θα πρέπει να ορίζει ότι οι εν λόγω υπηρεσίες πρέπει να πληρούν τα κριτήρια της καθολικής πρόσβασης, της υψηλής ποιότητας και της οικονομικής προσιτότητας. Σε σχέση με την αφαίρεση του σκέλους για την υγεία από το ΕΚΤ+, είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί αποτελεσματικότερα η ομάδα-στόχος στην οποία προορίζονται οι πόροι για τη στήριξη της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά και της μακροχρόνιας περίθαλψης για τα ευάλωτα άτομα. Επιπλέον, οι οικογένειες και οι άτυποι φροντιστές πρέπει να αναγνωριστούν ρητά ως ομάδα-στόχος του ΕΚΤ+, έτσι ώστε να διασφαλιστεί ότι θα υποστηριχθούν πλήρως για την αντιμετώπιση μελλοντικών κρίσεων.

1.8. Για την προώθηση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, η οποία έχει πληγεί σοβαρά από τη σημερινή κρίση, απαιτείται σημαντική αύξηση του προβλεπόμενου κονδυλίου για διεθνικά ή διακρατικά έργα, δίκτυα ή συνιστώσες τους.

1.9. Παρότι το ΕΚΤ+ περιλαμβάνει ειδικό στόχο για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών, η ΕΟΚΕ συνιστά την εισαγωγή μιας αιτιολογικής σκέψης που θα διευκρινίζει ότι από τους κανονισμούς της ΕΕ δεν απορρέουν περιορισμοί της πρόσβασης των προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών από τρίτες χώρες σε ενεργητικά μέτρα ή σε κοινωνική στήριξη κατά την πρόσβαση στα εν λόγω μέτρα. Η ΕΟΚΕ καλεί επίσης τα κράτη μέλη να μην χρησιμοποιούν περιορισμούς που επιδεινώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό των μεταναστών, πράγμα το οποίο ισχύει και για άλλες ευάλωτες ομάδες, όπως οι εθνοτικές μειονότητες.

1.10. Επιπλέον, είναι πιο σημαντικό από ποτέ να εφαρμοστεί πλήρως η αρχή της εταιρικής σχέσης, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταιριών και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η κατάλληλη χρηματοδότηση της ανάπτυξης των ικανοτήτων των κοινωνικών εταιριών και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ιδίως των δικτύων και των ομοσπονδιών τους.

2. Εισαγωγή

2.1. Στις 30 Μαΐου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε την πρόταση κανονισμού της για το ΕΚΤ+ ⁽²⁾, η οποία αντικατοπτρίζει τις πρόσθετες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ —ελλείψεις όσον αφορά τα επίπεδα δεξιοτήτων, χαμηλές επιδόσεις στην ενεργητική πολιτική της αγοράς εργασίας και στα εκπαιδευτικά συστήματα, προκλήσεις που προκύπτουν από τις νέες τεχνολογίες και τις νέες μορφές εργασίας, χαμηλή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και κοινωνικός αποκλεισμός. Στις 17 Οκτωβρίου 2018, η ΕΟΚΕ εξέδωσε γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση αυτή, το κύριο περιεχόμενο της οποίας εξακολουθεί να ισχύει ⁽³⁾. Ανταποκρινόμενη στις κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε, στις 28 Μαΐου 2020, τροποποιημένη πρόταση για το ΕΚΤ+ ⁽⁴⁾ —το θέμα της παρούσας γνωμοδότησης— η οποία καταρτίστηκε κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις 28 Μαΐου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 9 Ιουνίου 2020.

2.2. Η οικονομία, η αγορά εργασίας, τα συστήματα κοινωνικής πρόνοιας και τα συστήματα υγείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης βρέθηκαν αντιμέτωπα με πρωτοφανείς και βαθείς κλυδωνισμούς ως αποτέλεσμα της πανδημίας COVID-19. Οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 έχουν, και θα συνεχίσουν να έχουν, σημαντικό και επιζήμιο αντίκτυπο σε όλα τα κράτη μέλη, όχι μόνο προκαλώντας σημαντική βραχυπρόθεσμη μείωση του ΑΕΠ, αλλά επίσης —ιδίως μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα— διευρύνοντας τις κοινωνικές ανισότητες και αυξάνοντας τη φτώχεια και την ανεργία, μεταξύ άλλων και των νέων. Η βασική πρόκληση θα είναι η ταχέως αυξανόμενη φτώχεια που θα προκύψει, μεταξύ άλλων, από την απώλεια θέσεων εργασίας και από τον «νέο» κοινωνικό και εργασιακό αποκλεισμό των ευάλωτων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία, των Ρομά και των μεταναστών.

2.3. Εξάλλου, η ΕΕ αντιμετωπίζει δυσκολίες όσον αφορά τη διαχείριση της πρόκλησης της μακροζωίας, όπως δείχνει με τραγικό τρόπο ο αριθμός των ηλικιωμένων που πεθαίνουν από τη νόσο COVID-19 σε εγκαταστάσεις φροντίδας σε αρκετά κράτη μέλη. Το ζήτημα δεν αφορά μόνο τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι, αλλά και τις ευρωπαϊκές αδυναμίες όσον αφορά την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, με αποτέλεσμα να απαιτούνται ισχυρές παρεμβάσεις σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο.

⁽¹⁾ ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 165.

⁽²⁾ COM(2018) 382.

⁽³⁾ Βλ. υποσημείωση 1.

⁽⁴⁾ COM(2020) 447.

2.4. Οι περαιτέρω πρόσφατες και τρέχουσες εξελίξεις έχουν επιδεινώσει τις διαρθρωτικές προκλήσεις, που προκύπτουν από την οικονομική παγκοσμιοποίηση, τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και την αυξημένη απειλή για την ασφάλεια, τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια, τις τεχνολογικές αλλαγές, τη γήρανση του εργατικού δυναμικού και τις αυξανόμενες αναντιστοιχίες μεταξύ της ζήτησης και της προσφοράς δεξιοτήτων και εργασίας στους ίδιους τομείς και στις περιφέρειες, τις οποίες αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα οι ΜΜΕ. Η ΕΕ πρέπει να προετοιμαστεί για τις σημερινές και τις μελλοντικές προκλήσεις επενδύοντας στις σχετικές δεξιότητες για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, οδεύοντας προς μια ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς με τη βελτίωση των πολιτικών απασχόλησης και των κοινωνικών πολιτικών και λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την οικονομική και τη βιομηχανική βιωσιμότητα. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη στήριξη από το ΕΚΤ+ σε μέτρα που είναι αναγκαία για την επίτευξη αυτών των στόχων, όπως περιγράφεται στη νέα αιτιολογική σκέψη 14 της πρότασης.

2.5. Προκειμένου να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις, η ΕΕ θα πρέπει να αναλάβει κατάλληλη δράση, μεταξύ άλλων προσαρμόζοντας το ΠΑΠ —συμπεριλαμβανομένου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου+ (ΕΚΤ+)— στις νέες οριακές συνθήκες.

2.6. Ακόμη και σε περιόδους κρίσης, όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο θα πρέπει να τηρούν τους κανόνες της χρηστής διακυβέρνησης και να σέβονται το κράτος δικαίου κατά τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση των δράσεων του ΕΚΤ+. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι αιτήσεις για το ΕΚΤ+ που υποβάλλονται από τους κοινωνικούς εταίρους και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών αξιολογούνται με δίκαιο τρόπο, βάσει διαφανών κριτηρίων. Επιπλέον, είναι πιο σημαντική από ποτέ η προάσπιση και η δέουσα εφαρμογή της αρχής της εταιρικής σχέσης, βάσει του ισχύοντος κώδικα δεοντολογίας, με τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη αυτού του στόχου είναι η κατάλληλη χρηματοδότηση της ανάπτυξης των ικανοτήτων των κοινωνικών εταίρων και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων και των ομοσπονδιών τους.

2.7. Η ΕΟΚΕ εκφράζει τη βαθιά λύπη της για την επιλογή να μην συνεχιστούν οι διαβουλεύσεις με εξωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς σε αυτήν την τροποποιημένη έκδοση του κανονισμού. Το επιχείρημα της επείγουσας ανάγκης δεν είναι αρκετά ισχυρό ώστε να δικαιολογεί τη μη τήρηση της θεμελιώδους αρχής της διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους φορείς σχετικά με την πραγματοποίηση αλλαγών σε έναν τόσο σημαντικό κανονισμό. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πληροφορία ότι διεξάγονται διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ευελπιστεί ότι τούτες θα οδηγήσουν σε σημαντικές βελτιώσεις ορισμένων πτυχών της πρότασης.

3. Οι βασικές πτυχές της τροποποιημένης πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

3.1. Αύξηση των απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης για την απασχόληση των νέων, δεδομένων των κινδύνων που ενέχει το εξαιρετικά υψηλό ποσοστό ανεργίας των νέων και το αυξανόμενο ποσοστό των νέων ΕΑΕΚ (νέοι εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης): τα κράτη μέλη με ποσοστό νέων ΕΑΕΚ (ηλικιακή ομάδα 15-29 ετών) που υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ θα πρέπει να διαθέσουν τουλάχιστον το 15 % των πόρων τους από το ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης (σε αντίθεση με το 10 % βάσει της αρχικής πρότασης της Επιτροπής) σε στοχευμένες δράσεις και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για τη στήριξη των νέων.

3.2. Αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει να συμπεριληφθούν μια αιτιολογική σκέψη και ένα άρθρο που να επιβάλλουν στα κράτη μέλη να διαθέσουν τουλάχιστον το 5 % των πόρων του ΕΚΤ+ στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας.

3.3. Προώθηση της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης σύμφωνα με τη βιομηχανική στρατηγική της ΕΕ^(?): με βάση την υπόθεση ότι, μετά την πανδημία COVID-19, θα εδραιωθεί μια «νέα κανονικότητα», θα εμφανιστούν νέα μοντέλα στα ευρωπαϊκά βιομηχανικά οικοσυστήματα, συμπεριλαμβανομένων νέων τοπικών αλυσίδων αξίας, τα οποία θα απαιτούν νέες δεξιότητες για νέους τύπους θέσεων απασχόλησης.

3.4. Αυστηρή τήρηση της οριζόντιας αρχής της ισότητας των φύλων από όλα τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι η πανδημία COVID-19 είχε δυσανάλογες κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις στις γυναίκες.

3.5. Αφαίρεση του σκέλους για την υγεία από το ΕΚΤ+, με παράλληλη διατήρηση των διατάξεων που απαιτούν συνέργειες και συμπληρωματικότητα των δράσεων μεταξύ του ΕΚΤ+ και του νέου προγράμματος της ΕΕ για την υγεία, δεδομένης της ανάγκης στενού συντονισμού των δύο προγραμμάτων: συνδέεται με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση ενός πολύ ισχυρότερου και αυτόνομου προγράμματος για την υγεία⁽⁶⁾.

3.6. Διασφάλιση ότι το νομικό πλαίσιο για την πολιτική συνοχής προβλέπει μηχανισμούς που μπορούν να χρησιμοποιηθούν γρήγορα, σε περίπτωση επέλευσης έκτακτων περιστάσεων κατά την επόμενη δεκαετία: η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει προσωρινά μέτρα για τη χρήση του ΕΚΤ+ με σκοπό την αντιμετώπιση έκτακτων και ασυνήθιστων περιστάσεων, τα οποία αφορούν παρεκκλίσεις από ορισμένους κανόνες για τη διευκόλυνση της αντιμετώπισης τέτοιου είδους περιστάσεων. Αυτό συνεπάγεται, για παράδειγμα, τη

^(?) COM(2020) 102.

⁽⁶⁾ COM(2020) 405.

διεύρυνση του πεδίου δράσης του ΕΚΤ+, ώστε να συμπεριλάβει τη στήριξη συστημάτων μερικής ανεργίας, τα οποία δεν συνδυάζονται με ενεργητικά μέτρα, και την πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, μεταξύ άλλων και για τα άτομα που δεν αντιμετωπίζουν άμεσες δυσκολίες από κοινωνικοοικονομική άποψη, καθώς και τη δυνατότητα χαλάρωσης των απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης.

4. Προτάσεις της ΕΟΚΕ για το τροποποιημένο σχέδιο κανονισμού

4.1. Μια Ευρώπη που επιθυμεί να παραμείνει ανταγωνιστική στην παγκόσμια οικονομία και να προστατεύσει, να σεβαστεί και να εφαρμόσει τα δικαιώματα που ενσωματώνονται στον ΕΠΚΔ —ιδίως θέσεις απασχόλησης υψηλής ποιότητας, εκπαίδευση και κατάρτιση καλής ποιότητας, ευρέως προσβάσιμες υπηρεσίες υγείας και κοινωνικές υπηρεσίες και ισότιμη πρόσβαση σε αυτές, κοινωνική ένταξη και ενεργός συμμετοχή στην κοινωνία των ατόμων με αναπηρία και άλλων ευάλωτων ομάδων— πρέπει να ευθυγραμμίσει κατάλληλα τις οικονομικές και κοινωνικές πολιτικές της, ιδίως σε περιόδους κρίσης.

4.2. Στο πλαίσιο αυτό, η χρηματοδότηση της κοινωνικής διάστασης της ΕΕ πρέπει να αντιμετωπιστεί δεόντως μέσω του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και του προϋπολογισμού της ΕΕ για τις δημοσιονομικές προοπτικές της περιόδου 2021-2027, συμπεριλαμβανομένου του ΕΚΤ+. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ τάσσεται σθεναρά υπέρ της δυνατότητας συγχρηματοδότησης του ΕΚΤ+ με τη χρήση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

4.3. Επιπλέον, η χρήση του ΕΚΤ+ για τη χρηματοδότηση δράσεων με σκοπό τη στήριξη του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού θα πρέπει να εστιαστεί στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων, δράσεις συμπληρωματικές προς τα άλλα ευρωπαϊκά ταμεία στο πλαίσιο του ΠΔΠ και προς τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Κατά το στάδιο της ανάκαμψης, είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η συνεπής χρήση των διαφόρων ευρωπαϊκών ταμείων, προκειμένου να αποφευχθεί ο κατακερματισμός των παρεμβάσεων σε εθνικό επίπεδο.

4.4. Η ΕΟΚΕ τάσσεται σθεναρά κατά της μείωσης του συνολικού χρηματοδοτικού κονδυλίου που προβλέπεται για το ΕΚΤ+ κατά την περίοδο 2021-2027 από το ποσό των 101 δις. ευρώ περίπου που είχε προγραμματιστεί προηγουμένως (σε τρέχουσες τιμές) στο τρέχον προβλεπόμενο ποσό των 97 δις. ευρώ περίπου· η μείωση αυτή δεν δικαιολογείται από την αφαίρεση του σκέλους για την υγεία (για το οποίο είχαν ήδη προβλεφθεί περίπου 413 εκατ. ευρώ).

4.5. Υπάρχει ενδεχόμενο να επέλθει σημαντική μείωση του ΕΚΤ+ λόγω του άρθρου 21α του κανονισμού περί κοινών διατάξεων, το οποίο υποχρεώνει τα κράτη μέλη να ανακατανέμουν 1,5 έως 3 ευρώ από τους πόρους του ΕΚΤ+ και/ή του ΕΤΠΑ για κάθε ευρώ που λαμβάνουν από το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (έως το 20 % των πόρων του αντίστοιχου ταμείου). Ως εκ τούτου, αυτός ο μηχανισμός υποχρεωτικής ανακατανομής πόρων θα πρέπει να καταργηθεί.

4.6. Οι προτεινόμενες μειώσεις των ποσοστών συγχρηματοδότησης της ΕΕ είναι απαράδεκτες και δυσχεραίνουν την προσαρμογή των υφιστάμενων δομών χρηματοδότησης. Τα κράτη μέλη μεταβιβάζουν μεγάλο μέρος της συγχρηματοδότησης σε φορείς υλοποίησης έργων. Αντί της εξασφάλισης συμπληρωματικής εθνικής χρηματοδότησης, τα χαμηλότερα ποσοστά συγχρηματοδότησης της ΕΕ προκαλούν οικονομικές δυσχέρειες στους φορείς υλοποίησης έργων. Ως εκ τούτου, τα ποσοστά συγχρηματοδότησης της τρέχουσας περιόδου χρηματοδότησης θα πρέπει να διατηρηθούν.

4.7. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το ΕΚΤ+ αποτελεί το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο για την υλοποίηση του ΕΠΚΔ, η ΕΟΚΕ είχε ζητήσει —ακόμη και στην προηγούμενη γνωμοδότησή της (?)— να διατεθεί το 30 % του συνόλου των πόρων που προορίζονται για την πολιτική οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής στο ΕΚΤ+ και, επιπλέον, να διατεθεί το 30 % των υφιστάμενων πόρων του ΕΚΤ+ σε μέτρα κοινωνικής ένταξης.

4.8. Επιπροσθέτως, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το μέγεθος των οικονομικών και κοινωνικών προκλήσεων που προκύπτουν από την κοινωνική κρίση μετά τη νόσο COVID-19 απαιτεί τη διασφάλιση της ισόρροπης χρήσης του ΕΚΤ+ σε ολόκληρη την Ευρώπη. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι διαφωνεί με την κατάργηση του ελάχιστου ποσοστού (που σήμερα ανέρχεται στο 23,1 %) της χρηματοδότησης της πολιτικής συνοχής. Η παροχή πρόσθετης στήριξης στις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες και στις αραιοκατοικημένες περιοχές, καθώς και η στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού, αποτελούν έναν από τους στόχους του ΕΚΤ+ και συνδέονται επιπλέον στενά με την πολιτική συνοχής.

4.9. Ενώ η τροποποιημένη πρόταση προβλέπει τη διάθεση του 25 % των πόρων για την κοινωνική ένταξη και του 5 % για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας, το αίτημα για τη διάθεση του 30 % για την κοινωνική ένταξη είναι το απολύτως ελάχιστο αναγκαίο. Επιπλέον, ανάλογα με την πραγματική κατάσταση σε μια συγκεκριμένη περιοχή, θα πρέπει να είναι δυνατή η διάθεση άνω του 5 % των πόρων για την καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας (στο πλαίσιο του 30 % των πόρων για την κοινωνική ένταξη). Στο πλαίσιο αυτό, τα μέτρα για την αντιμετώπιση της παιδικής φτώχειας θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τη σύσταση 2013/112/ΕΕ της Επιτροπής, της 20ής Φεβρουαρίου 2013, Επένδυση στα παιδιά: Σπάζοντας τον κύκλο της μειονεξίας⁽⁸⁾, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη Μελέτη σκοπιμότητας για την πρωτοβουλία «Εγγύηση για τα παιδιά» (τελική έκθεση)⁽⁹⁾.

(?) Βλ. υποσημείωση 1.

(8) ΕΕ L 59 της 2.3.2013, σ. 5.

(9) <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1428&langId=el>

4.10. Η ΕΟΚΕ στηρίζει την αύξηση του ελάχιστου κονδυλίου για την ένταξη των ΕΑΕΚ στο 15 %. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη δράση της Επιτροπής που αποσκοπεί στην προώθηση στοχοθετημένων μέτρων για την αύξηση της συμμετοχής των νέων στην αγορά εργασίας, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να έχουν ως στόχο τη στήριξη της απασχολησιμότητας των νέων με τις κατάλληλες δεξιότητες, διασφαλίζοντας την κοινωνική προστασία και την κάλυψη των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στα σημαντικά υψηλότερα ποσοστά ΕΑΕΚ για τις γυναίκες σε ορισμένες περιφέρειες της ΕΕ, τα οποία θα πρέπει να ληφθούν υπόψη με τη διάθεση αντίστοιχα υψηλότερων ποσοστών χρηματοδότησης ειδικά για τις γυναίκες, υποστηρίζοντας τη λήψη καινοτόμων μέτρων —κατόπι διαπραγματεύσεων σε επίπεδο επιχειρήσεων— εστιασμένων στη βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής.

4.11. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της θεματικής συγκέντρωσης, επειδή διασφαλίζει ότι οι πολιτικές προτεραιότητες σε επίπεδο ΕΕ εφαρμόζονται από τα κράτη μέλη. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ ζητεί να συνδυαστεί η θεματική συγκέντρωση με ορισμένο βαθμό ευελιξίας και αυτονομίας των κρατών μελών όσον αφορά την προσαρμογή των κονδυλίων του προγραμματισμού, ώστε να αποφευχθεί η πρόκληση διοικητικού φόρτου στη διαχείριση των προγραμμάτων. Ωστόσο, εάν τυχόν αυτό οδηγήσει σε οποιαδήποτε μείωση των απαιτήσεων θεματικής συγκέντρωσης για την κοινωνική ένταξη, η ΕΟΚΕ ζητεί να ληφθούν συνοδευτικά μέτρα, όπως, για παράδειγμα, να προβλεφθούν ποσοστά συγχρηματοδότησης έως και 100 % για δράσεις που συνδέονται με αυτούς τους συγκεκριμένους στόχους.

4.12. Δεδομένου ότι το ΕΚΤ+ είναι προσανατολισμένο προς την υλοποίηση του ΕΠΚΔ, ο κανονισμός για το ΕΚΤ+ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα σχέδια για την υλοποίηση του ΕΠΚΔ σε επίπεδο ΕΕ και εθνικό επίπεδο —ως βασικά έγγραφα καθοδήγησης με τα οποία θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν οι συμφωνίες εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα— και τα σχέδια αυτά θα πρέπει να παρακολουθούνται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Συνεπώς, η ΕΟΚΕ καλεί μετ' επιτάσεως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να εξετάσουν το ενδεχόμενο αρτιότερης παρακολούθησης της κοινωνικής κατάστασης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, με τη συμπερίληψη καταλόγου συμφωνημένων δεικτών που θα είναι σε θέση να παρέχουν αξιόπιστες και επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τις κοινωνικές εξελίξεις στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη καταρτίσει γνωμοδότηση⁽¹⁰⁾ σχετικά με αυτό το θέμα, ζητώντας την συμπερίληψη νέων κοινωνικών δεικτών στη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την παρακολούθηση της υλοποίησης του ΕΠΚΔ, καθώς και ειδικών ανά χώρα συστάσεων προτίθεται δε να εκπονήσει τη δική της πρόταση σχετικά με έναν τέτοιο κατάλογο στο εγγύς μέλλον. Για τον σκοπό αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να θεσπίσει κανόνες και διαδικασίες για την επαλήθευση της συσχέτισης μεταξύ, αφενός, των σχεδίων εθνικών εγγράφων προγραμματισμού των δαπανών του ΕΚΤ+ για την περίοδο 2021-2027 και, αφετέρου, των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (ΕΠΚΔ) [το πλαίσιο πολιτικής για την αγορά εργασίας, την εκπαίδευση και την κατάρτιση, που ορίζονται πρωτίστως στα κεφάλαια I και II, ενώ το πλαίσιο για την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα πρέπει να οριστεί στο κεφάλαιο III].

4.13. Το ΕΚΤ+ δεν καλύπτει επαρκώς ζητήματα που αποτελούν μέρος της μεταβατικής περιόδου την οποία διανύουμε, όπως η ανάγκη να εξεταστεί —μέσω της διεξαγωγής κοινωνικού διαλόγου και συλλογικών διαπραγματεύσεων— η δυνητική υιοθέτηση στρατηγικών για τη μείωση του ωραρίου εργασίας χωρίς μείωση των αποδοχών, τον καλύτερο συνδυασμό της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής, την προώθηση της εθελοντικής εργασίας μερικής απασχόλησης, τις νέες μορφές απασχόλησης, ιδίως στην οικονομία της τρίτης ηλικίας, την κυκλική οικονομία και την κοινωνική οικονομία, και, γενικότερα, για την ανακατανομή της εργασίας κατά τρόπο ώστε να παρασχεθεί σε όλους η δυνατότητα να εργάζονται και συγχρόνως να ζουν μια ικανοποιητική και υγιή ζωή. Το ΕΚΤ+ θα πρέπει να στηρίζει τους κοινωνικούς εταίρους και άλλες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τη χάραξη των εν λόγω στρατηγικών, καθώς και για τη διάδοση ορθών πρακτικών, προωθώντας παράλληλα δράσεις με στόχο την υλοποίησή τους από τα κράτη μέλη. Ένας άλλος τομέας στον οποίο το ΕΚΤ+ θα μπορούσε να είναι προορατικό και καινοτόμο είναι η στήριξη της κοινωνικά χρήσιμης εργασίας.

4.14. Στην περίπτωση της χρήσης του ΕΚΤ+ για τη συγχρηματοδότηση κοινωνικών υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, ο κανονισμός θα πρέπει να ορίζει ότι οι εν λόγω υπηρεσίες πρέπει να τηρούν τις αρχές της αλληλεγγύης και της διαφάνειας και να πληρούν τα κριτήρια της καθολικής πρόσβασης, της υψηλής ποιότητας και της οικονομικής προσιότητας, σύμφωνα με τα πρότυπα που καθορίζονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες⁽¹¹⁾.

4.15. Σε σχέση με την αφαίρεση του σκέλους για την υγεία από το ΕΚΤ+, είναι αναγκαίο να προσδιοριστεί αποτελεσματικότερα η ομάδα-στόχος στην οποία προορίζονται οι πόροι για τη στήριξη της πρόσβασης των ευάλωτων ατόμων στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη και να διευκρινιστεί ρητά ότι αυτό αφορά ειδικότερα τους άστεγους, τους παράτυπους μετανάστες και άλλα άτομα χωρίς ασφάλιση υγείας, καθώς και τα άτομα με αναπηρία και τους ηλικιωμένους που βρίσκονται σε ευάλωτη θέση. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί ότι το ΕΚΤ+ περιλαμβάνει επίσης στο πεδίο δράσης του τη μακροχρόνια περίθαλψη των ευάλωτων ομάδων, και να ληφθεί παράλληλα υπόψη ότι, μετά την πανδημία, πολλά κράτη μέλη θα αντιμετωπίσουν πιθανώς την ανάγκη επανεξέτασης, αναδιοργάνωσης και/ή ανάπτυξης των υπηρεσιών μακροχρόνιας περίθαλψής τους.

4.16. Οι οικογενειακοί φροντιστές (κυρίως γυναίκες) παρέχουν ήδη το 80 % της μακροχρόνιας περίθαλψης στην Ευρώπη και, ως αποτέλεσμα της νόσου COVID-19, έγιναν από τη μια μέρα στην άλλη οι μοναδικοί υποστηρικτές των μελών της οικογένειάς τους. Ο συνδυασμός της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής κατέστη εντελώς αδύνατος και οι φροντιστές χρειάστηκε να παράσχουν φροντίδα και αποκατάσταση, για τις οποίες πολλοί δεν διέθεταν καμία κατάρτιση, χωρίς καμία στιγμή ανάπαυλας καθ' όλη τη διάρκεια της υποχρεωτικής αναστολής δραστηριοτήτων. Συνεπώς, οι οικογένειες και οι άτυποι φροντιστές πρέπει να αναγνωριστούν ρητά ως ομάδα-στόχος του ΕΚΤ+.

⁽¹⁰⁾ EE C 14 της 15.1.2020, σ. 1.

⁽¹¹⁾ SPC/2010/10/8 final <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=6140&langId=en>

4.17. Αναγνωρίζοντας τον σημαντικό ρόλο της κοινωνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων κοινωνικών υπηρεσιών, στην κοινωνική διάσταση της ΕΕ και στον θεμελιώδη ρόλο της σε περιόδους κρίσης και ανάκαμψης, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει το αίτημα να καταστεί η στήριξη δράσεων για την κοινωνική οικονομία ειδικός αυτόνομος στόχος στο πλαίσιο του ΕΚΤ+. Η κοινωνική οικονομία δημιουργεί θέσεις απασχόλησης υψηλής ποιότητας και προάγει την κοινωνική ένταξη, παρέχοντας, μεταξύ άλλων, κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, συμβάλλοντας παράλληλα στην ανάπτυξη της συμμετοχικής δημοκρατίας και της κοινωνίας των πολιτών. Επιπλέον, ο τομέας της κοινωνικής οικονομίας καθώς και οι μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί που παρέχουν στήριξη και υπηρεσίες στους πολίτες έχουν επιδείξει μεγάλη ανθεκτικότητα και συμβολή στον μετριασμό των επιπτώσεων της κρίσης που προκλήθηκε από τη νόσο COVID-19. Αυτό θα πρέπει να οδηγήσει στην ενίσχυση των υφιστάμενων κοινωνικών μη κερδοσκοπικών φορέων και στην τόνωση των επενδύσεων σε νέους, με στόχο τη διασφάλιση όχι μόνο της οικονομικής ανάπτυξης, αλλά και του δημόσιου συμφέροντος και της ευημερίας.

4.18. Η εκτεταμένη συλλογή δεδομένων, ιδίως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, έχει προκαλέσει μείζονα προβλήματα στην υλοποίηση έργων. Οι συμμετέχοντες σε έργα του ΕΚΤ συχνά δεν εξετάζονται για σκοπούς χρηματοδότησης εάν δεν υποβάλουν τα πλήρη στοιχεία τους. Παρά τις προσπάθειες απλούστευσης του ΕΚΤ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν τροποποίησε την πρότασή της σχετικά με τους δείκτες στα παραρτήματα I και II του κανονισμού ΕΚΤ+. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ συνιστά να αποφεύγεται η συλλογή περιττών δεδομένων και να προσαρμοστούν οι απαραίτητοι δείκτες στο ειδικό πρόγραμμα. Ο αριθμός των δεικτών θα πρέπει να μειωθεί περαιτέρω.

4.19. Αρκετές χώρες έδωσαν κάποιου είδους περιορισμούς στους πρόσφυγες, τους αιτούντες άσυλο και άλλους μετανάστες από τρίτες χώρες όσον αφορά την πρόσβασή τους είτε σε ενεργητικά μέτρα είτε σε κοινωνική στήριξη. Συνεπώς, παρότι το ΕΚΤ+ περιλαμβάνει ειδικό στόχο για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει μια νέα αιτιολογική σκέψη όπου θα διευκρινίζεται ότι κανένας περιορισμός της πρόσβασης σε ενεργητικά μέτρα ή σε κοινωνική στήριξη κατά την πρόσβαση στα εν λόγω μέτρα δεν απορρέει από τους κανονισμούς της ΕΕ, μολονότι τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν την πρόσβαση αυτή δυνάμει των εθνικών τους ρυθμίσεων. Η ΕΟΚΕ καλεί επίσης τα κράτη μέλη να μην χρησιμοποιούν περιορισμούς που επιδεινώνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό των μεταναστών.

4.20. Δεδομένης της ανάγκης για την προώθηση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης, η οποία έχει πληγεί σοβαρά από τη σημερινή κρίση, η ΕΟΚΕ ζητεί επίσης σημαντική αύξηση του προβλεπόμενου κονδυλίου για διακρατικά σχέδια, δίκτυα και συνιστώσες τους. Αυτό είναι απαραίτητο για τη δημιουργία διακρατικών δικτύων αμοιβαίας υποστήριξης, αλλά και για την ενίσχυση του αισθήματος της ευρωπαϊκής ταυτότητας μεταξύ των πολιτών διαφορετικών κρατών μελών, καθώς και για την προβολή της οικονομικής στήριξης που παρέχει η ΕΕ στους πολίτες της. Οι απαιτήσεις συγχρηματοδότησης για τα εν λόγω διακρατικά δίκτυα και έργα πρέπει να είναι πιο ευέλικτες, δεδομένων των αρνητικών επιπτώσεων της νόσου COVID-19 στη διακρατική σύμπραξη και τη χρηματοοικονομική βιωσιμότητα.

Βρυξέλλες, 18 Σεπτεμβρίου 2020.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER